

WSTĘP

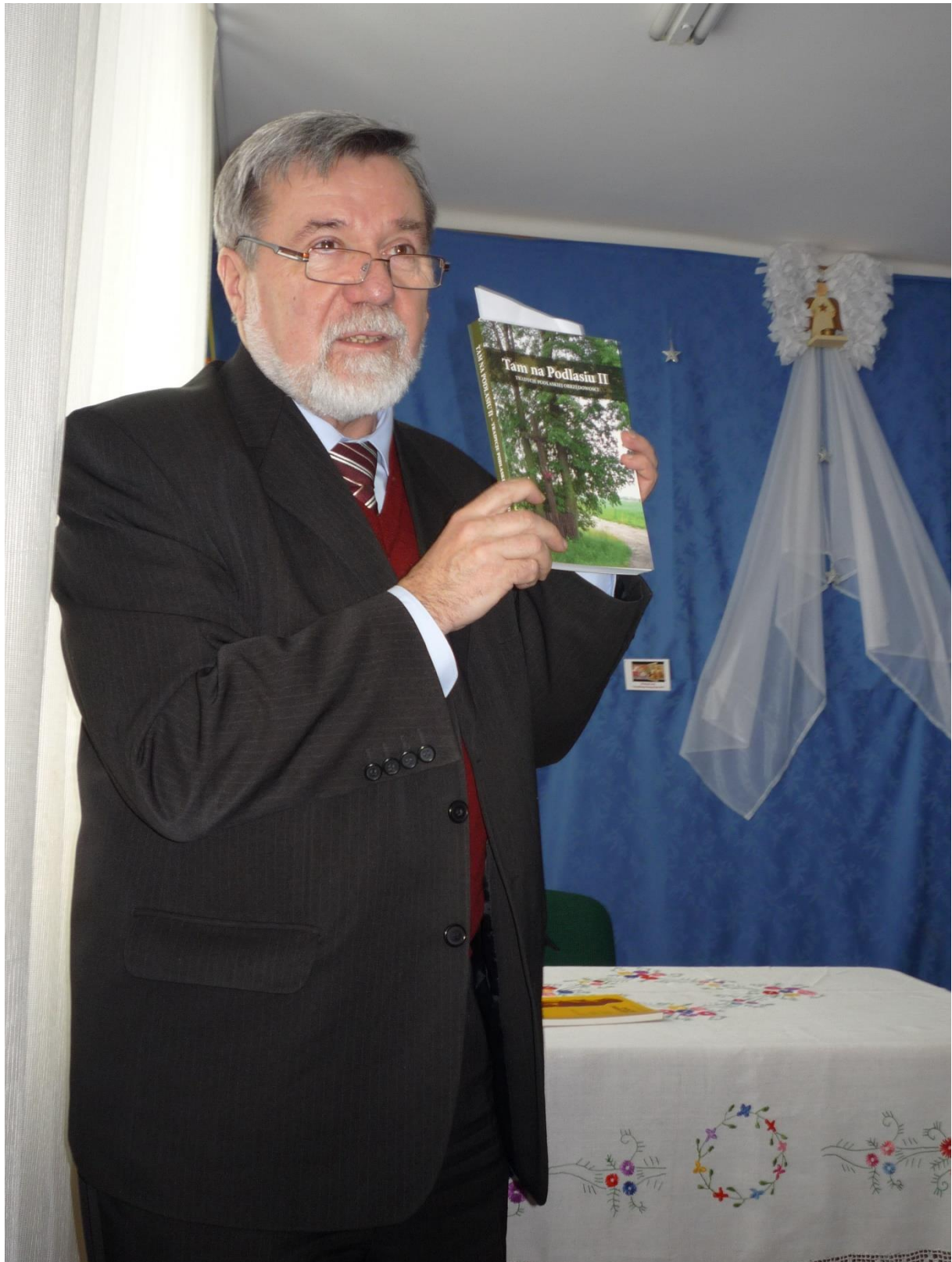
PROFESORA JANA ADAMOWSKIEGO DROGA Z PODLASIA W ŚWIAT

„Dzisiejszy dostojny Jubilat urodził się w 1948 roku na Podlasiu, w Bordziłówce Nowej, w polskiej rodzinie chłopsko-szlacheckiej, z której wyniósł cenne wyposażenie na całe dorosłe życie: realistyczny optymizm, zamiłowanie do porządku i pracowitość, życzliwość dla ludzi i umiejętność współpracy z innymi. Należy do nielicznego w Polsce grona osób, które w swoim działaniu, w postawie życiowej, świadomie łączyły cechy etosu chłopskiego i inteligenckiego, ludzi pokroju Stanisława Pigonia, profesora UJ, który przemierzył drogę *Z Komborni w świat*, czy Jana Szczepańskiego, syna ziemi cieszyńskiej, w swoim czasie rektora Uniwersytetu Łódzkiego, autora znakomitego opracowania *Chłopi – twórcy kultury*”. Tymi słowami Profesor Jerzy Bartmiński rozpoczął laudację wygłaszaną na cześć Profesora Jana Adamowskiego podczas jubileuszu jego 70-lecia, jaki miał miejsce na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dnia 29 listopada 2018 roku. Było to wielkie święto całego środowiska badaczy kultury tradycyjnej w Polsce: folklorystów, językoznawców zajmujących się tekstami folkloru w nurcie kognitywizmu i kulturoznawców interpretujących zjawiska tradycji. Dorobek naukowy J. Adamowskiego – co odzwierciedlają jego indywidualne i wieloautorskie publikacje w liczbie sięgającej 470 – obejmuje trzy zasadnicze zakresy: język i poetyka tekstów folkloru; obrzędy, zwyczaje i wierzenia rozumiane jako teksty językowo-kulturowe; dokumentacja i krytyczne opracowania różnorodnych tekstów folklorystycznych, pozyskanych poprzez eksploracje terenowe m.in. na wschodnim pograniczu kulturowym.

Profesor Jan Adamowski wyróżnił się w skali kraju również na niwie organizacyjnej i dydaktycznej – był bowiem w 2000 roku założycielem Instytutu Kulturoznawstwa UMCS, którym kierował jako dyrektor do 2015 roku. Niemal całe życie zawodowe – od 1974 roku – związany jest z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, w tym do 2000 roku – z Instytutem Filologii Polskiej. W tej uczelni zdobywał kolejne stopnie naukowe: magistra filologii polskiej (1972 rok), doktora (1982 rok – na podstawie rozprawy *Procesy modernizacyjne w języku polskiego folkloru wierszowanego*), doktora habilitowanego (2000 rok – na podstawie rozprawy *Kategoria przestrzeni w folklorze. Studium etnolingwistyczne*) i na koniec – tytuł profesora w 2016 roku. Tu wykształcił również łącznie ok. 150 licencjatów i ponad 190 magistrów na kierunkach: kulturoznawstwo, filologia polska i bibliotekoznawstwo, etnologia, a także siedmiu doktorów. Afiliowany przy UMCS, promował uczelnię jako członek wielu gremiów naukowych (m.in. w latach 2016 – 2019 – członek Komitetu Nauk o Kulturze PAN oraz Komitetu Nauk Etnologicznych PAN), redakcyjnych (m.in. redaktor naczelny „Twórczości Ludowej” od 2005 roku) i eksperckich (m.in. w latach 2012–2014 – przewodniczący Rady ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wieloletni przewodniczący jury Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych i Rady Naukowej przy ZG Stowarzyszenia Twórców Ludowych). Za pracę naukową, badawczą, dydaktyczną i na rzecz wzmacniania kultury ludowej i środowiska twórców ludowych zarówno w przestrzeni regionalnej i ogólnopolskiej, był wielokrotnie odznaczany i nagradzany. Najdonioślejsze są: Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” z 2016 roku oraz Nagroda im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej” z 2017 roku w kategorii obejmującej działalność naukową, dokumentacyjną, animację i upowszechnianie kultury ludowej.

Świadectwem uznania dla zasług Profesora Jana Adamowskiego był bardzo liczny udział blisko 60 badaczy z kraju (Katowice, Kielce, Kolbuszowa, Kraków, Lublin, Mikstat, Nowy Targ, Opole, Poznań, Radom, Rzeszów, Sanok, Suwałki, Szamotuły, Toruń, Warszawa, Wrocław) i zagranicy (Bułgaria, Sofia; Ukraina, Iwano-Frankiwnsk) w towarzyszącej jubileuszowi konferencji naukowej „Kultura tradycyjna w perspektywie ochrony dziedzictwa i regionalnych tożsamości” w Lublinie w dniach 29–30 listopada 2018. Na łamach „Literatury Ludowej” pisała o niej szczególnie Agnieszka Kościuk-Jarosz (2018 nr 6, s. 83-87). Kilka z wygłoszonych referatów prezentujemy w niniejszym numerze w postaci artykułów naukowych, jednomyślnie przez autorów pisanych z intencją dedykowania Profesorowi Janowi Adamowskiemu jako wyraz podziękowań za wyznaczone ścieżki badawcze i najlepszych życzeń wielu radości z kolejnych znaczących osiągnięć naukowych i działań eksperckich. Do tych życzeń – z wielkim ukłonem – dołączają Redaktor Naczelna Prof. Jolanta Ługowska, Rada Redakcyjna i Rada Naukowa „Literatury Ludowej”. Sto lat, Panie Profesorze!

KATARZYNA SMYK
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Zdjęcie pochodzi z prywatnego archiwum prof. Jana Adamowskiego.